

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ZAKRESU BIOLOGII DLA KLASY II GIMNAZJUM - ZOOLOGIA

V. Świat bezkręgowców	
Tkanki zwierzęce.	
WIADOMOŚCI PODSTAWOWE	WIADOMOŚCI PONADPODSTAWOWE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymień poziomy organizacji życia zgodnie z zasadą hierarchii; ▪ wyjaśnij czym jest „tkanka”; ▪ wymień podstawowe typy tkanek zwierzęcych oraz podaj po 3 przykłady rodzajów tkanki nabłonkowej, mięśniowej i łącznej; ▪ określ najważniejsze funkcje poszczególnych typów tkanek zwierzęcych; ▪ wymień cechy pozwalające rozróżnić poszczególne typy tkanek zwierzęcych; ▪ przedstaw przykład rozmieszczenia w Twoim organizmie: tkanki nabłonkowej płaskiej, nabłonka rzęskowego i gruczołowego, tkanki kostnej, chrzęstnej, tłuszczowej oraz mięśni gładkich, poprzecznie prążkowanych serca i szkieletu, a także neuronów; ▪ rozpoznaj na rysunkach lub w opisie poszczególne tkanki zwierzęce; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnij związek pomiędzy budową tkanek wymienionych w powyższym punkcie a pełnioną przez nie funkcją; ▪ narysuj schemat komórki nerwowej oraz wskaż poszczególne cechy jej budowy: akson, dendryty, ciało komórki oraz zakończenie aksonu; ▪ podaj rolę składników krwi: osocza, erytrocytów, leukocytów oraz płytek krwi;
Parzydełkowce – wodne bezkręgowce tkankowe	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaj miejsca występowania parzydełkowców; ▪ rozróżnij polipy i meduzy (pod względem budowy ciała, trybu życia); • wymień charakterystyczne cechy parzydełkowców (symetrię ciała, budowę powłok ciała, sposób pobierania pokarmu, odbiór bodźców, rozmnażanie); 	<ul style="list-style-type: none"> • omów znaczenie parzydełkowców w przyrodzie; • wykaż związek budowy parzydełkowców ze środowiskiem ich życia; • wyjaśnij sposób działania komórek parzydełkowych;
Płazińce – pierwsze zwierzęta o dwubocznej symetrii ciała	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ omów cechy płazińców: symetrię ciała, tryb życia, budowę powłok ciała, budowę przewodu pokarmowego na przykładzie wyplawka białego, sposób oddychania i rozmnażania; ▪ przedstaw przystosowania tasiemca do pasożytniczego trybu życia; • rozpoznawaj na ilustracji płazińce; ▪ wyjaśnij pojęcia: żywiciel pośredni i ostateczny; ▪ określ skutki zdrowotne zakażenia pasożytami; 	<ul style="list-style-type: none"> • omów drogi zakażenia pasożytniczymi płazińcami; • wyjaśnij, w jaki sposób można ustrzec się przed zakażeniem pasożytniczymi płazińcami; • wskaż na ilustracji elementy budowy tasiemca i wyplawka;
Nicienie – zwierzęta z kompletnym układem pokarmowym	
<ul style="list-style-type: none"> • wymień charakterystyczne cechy nicieni; • rozpoznaj nicienie na ilustracji; • omów drogi zakażenia pasożytniczymi nicieniami; • wymień 3 różnice między nicieniami i płazińcami; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnij, w jaki sposób można ustrzec się przed zakażeniem pasożytniczymi nicieniami; • przedstaw korzyści ze zmian w budowie układu pokarmowego nicieni; • wymień 3 konsekwencje dla zdrowia człowieka wynikające z infekcji pasożytniczymi

<ul style="list-style-type: none"> • przedstaw: sposób odżywiania, oddychania, rozmnażania się nicieni; ▪ określ 3 przystosowania nicieni do pasożytnictwa; 	nicieniami i płazińcami;
Pierścienice – zwierzęta o segmentowanym ciele	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymień cechy, którymi pierścienice wyróżniają się wśród innych zwierząt ▪ scharakteryzuj budowę układu krwionośnego pierścienic • omów sposób rozmnażania dżdżownicy • wykaż, że pierścienice są bardziej rozwiniętymi zwierzętami niż płazińce i nicienie ▪ omów znaczenie pierścienic w przyrodzie i życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstaw budowę układu pokarmowego pierścienic ▪ omów przystosowania pierścienic do lokomocji ▪ nazwij typ budowy układu nerwowego pierścienic ▪ wykaż związek budowy pijawki z pasożytniczym trybem jej życia ▪ zaprojektuj doświadczenie wykazujące znaczenie dżdżownic w użyźnianiu gleby
Stawonogi – bezkręgowce zamieszkujące wszystkie środowiska	
<ul style="list-style-type: none"> • podaj cechy charakterystyczne dla stawonogów ▪ rozpoznaj na ilustracji przeobrażenie zupełne i niezupełne owadów ▪ wymień charakterystyczne cechy budowy skorupiaków, owadów i pajęczaków ▪ wyjaśnij, na czym polega krążenie hemolimfy w otwartym układzie krwionośnym ▪ rozróżnij oczy proste i złożone ▪ wymień rodzaje aparatów gębowych u owadów i uzasadnić, że jest to przystosowanie do życia w różnych środowiskach owadów ▪ wyjaśnij pojęcie linienia ▪ wyjaśnij pojęcie i rolę tchawek 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ udowodnij, że owady są dobrze przystosowane do życia w środowisku lądowym oraz wodnym ▪ uzasadnij istnienie związku między środowiskiem życia owadów a ich narządami wymiany gazowej ▪ udowodnij, że różnorodność budowy owadów umożliwia im zamieszkanie niemal każdego środowiska na Ziemi ▪ omów korzyści oraz straty płynące z chitynowego pancerza
Mięczaki – zwierzęta o miękkim ciele	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymień charakterystyczne cechy mięczaków • rozpoznaj ślimaki, małże i głowonogi wśród innych zwierząt • wymień części ciała ślimaków, małży i głowonogów – porównaj te zwierzęta ze sobą • wymień narządy oddechowe mięczaków • wyjaśnij rolę tarki, worka trzewiowego, skorupy 	<ul style="list-style-type: none"> • omów związek budowy mięczaków ze środowiskiem ich życia • omów znaczenie mięczaków w przyrodzie
VI. Świat kręgowców	
Bezkręgowce vs kręgowce	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównaj: pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców, rodzaje ich szkieletu, lokalizację układu nerwowego i krwionośnego, typu budowy układu krwionośnego; • wyjaśnij pojęcia: stałocieplność i zmiennocieplność ▪ określ, który sposób regulacji temperatury jest korzystniejszy – uzasadnij swe zdanie jednym argumentem ▪ podaj gromady stałocieplnych kręgowców, wymień 4 przykłady zwierząt stałocieplnych ▪ podaj 4 przykłady zwierząt zmiennocieplnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określ konsekwencje wynikające ze zmiennocieplności, pojawiające się wraz ze wzrostem oraz spadkiem temperatury w środowisku ▪ uzasadnij korzyści płynące ze stałocieplności organizmów ▪ omów przystosowania zwierząt do stałocieplności

Ryby – kręgowce wodne	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaj cechy charakterystyczne dla ryb; ▪ nazwij na rysunku płetwy ryby, określ ich funkcje; ▪ przedstaw przystosowania ryb do życia w wodzie; ▪ wyjaśnij pojęcia: tarło, ikra; ▪ omów rolę: pęcherza pławnego, linii nabocznej, pokryw skrzelowych; ▪ opisz sposób funkcjonowanie skrzelu u ryb; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określ rodzaj zapłodnienia u ryb; ▪ omów wybrane czynności życiowe ryb: krążenie (budowa serca), wymiana gazowa, odbiór bodźców, ochrona ciała, poruszanie się (zmiana głębokości zanurzenia); ▪ wyjaśnij przyczyny wędrówek ryb; ▪ porównaj układ krwionośny ryby i dżdżownicy;
Płazy – zwierzęta dwuśrodowiskowe	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ określ środowiska życia płazów; ▪ scharakteryzuj płazy, omów wybrane czynności życiowe płazów: krążenie; (budowa serca), wymiana gazowa (płucna i skórna), odbiór bodźców, rozród; ▪ wymień i opisz stadia rozwojowe żaby; ▪ omów rolę wilgotnej skóry, kończyn z błonami pławnymi, komórek barwnikowych w skórze płazów; ▪ wymień przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ scharakteryzuj płazy ogoniaste i bezogonowe, podaj po dwa przykłady płazów ogoniastych i bezogonowych; ▪ wyjaśnij, na czym polega i z czego wynika hibernacja płazów; ▪ nazwij polskie gatunki płazów
Gady – kręgowce, które opanowały ląd	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ określ środowisko życia gadów; ▪ scharakteryzuj gady (omów wybrane czynności życiowe gadów: krążenie (budowa serca), wymiana gazowa, ochrona ciała, rozród); ▪ omów pokrycie ciała gadów w odniesieniu do ochrony przed utratą wody; ▪ wymień przystosowania gadów do życia na lądzie; ▪ podaj cztery przykłady gadów występujących w Polsce; ▪ omów znaczenie błon płodowych w rozwoju gadów, scharakteryzuj funkcje poszczególnych błon płodowych; nazwij je i wskaż na rysunku budowy jaja lub w opisie; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nazwać gatunki polskich gadów, rozpoznać je na ilustracjach;
Ptaki – stałocieplne kręgowce latające	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ scharakteryzuj ptaki: omów budowę ich serca, płuc, wytwory skóry (pióra) ▪ wymień elementy budowy jaja, określając ich rolę ▪ wymień przystosowania budowy ptaków do lotu ▪ określ rodzaj pobieranego przez ptaka pokarmu na podstawie budowy jego dziobu ▪ wykaż zależność między budową ptaków a ich stałocieplnością 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaj na rysunku rodzaje piór ptaków, określ ich funkcje ▪ wyjaśnij konieczność migracji ptaków ▪ omów różnice pomiędzy gniazdownikami i zagniazdownikami oraz podaj ich przykłady
Ssaki – kręgowce, których młode odżywiają się mlekiem	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ omów charakterystyczne cechy ssaków: wytwory skóry, budowę płuc i serca; ▪ wyjaśnij rolę gruczołów potowych i włosów w termoregulacji; ▪ rozróżnij uzębienie drapieżnika i roślinożercy; ▪ wyjaśnij pojęcia: łożysko, łożyskowce, torbacze, stekowce – wymień po 2 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaj przykłady siedlisk zajmowanych przez ssaki; określ, co ssakom umożliwiło na tak szerokie rozprzestrzenienie się na Ziemi; ▪ wyjaśnij korzyści heterodontyzmu; ▪ omów zalety pęcherzykowej budowy płuc;

<p>przykłady zwierząt należących do tych grup zwierząt;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia rolę łożyska w procesie rozrodu ssaków; <p>przedstaw przystosowania ssaków do stałocieplności;</p>	
---	--